

In dit nummer

- Zorgen voor correcte gegevens
- Kosteneffectiviteit: waar staan we in het onderzoek voor de Natuurplanbureaufunctie?
- Lezers WOT's new willen meer actualiteit
- Samenwerking WOT en Kennisbasis levert synergie in het onderzoek
- Dit gaan we vaker doen
- Verschenen Publicaties

WOT's new is een uitgave van de eenheid WOT Natuur & Milieu, onderdeel van Wageningen UR. Deze Nieuwsbrief bevat informatie over alle wettelijke onderzoekstaken natuur en milieu.

Redactie: Bram ten Cate
WOT Natuur & Milieu
Postbus 47, 6700 AA Wageningen
Tel. (0317) 47 78 44
E-mail: info.wnm@wur.nl
Internet: www.wotnatuurenmilieu.wur.nl

Abonnement

Aan- of afmelden voor de Nieuwsbrief kan uitsluitend via bovenstaand mailadres. Informatie uit deze Nieuwsbrief mag worden overgenomen mits de bron wordt vermeld.

Nummer 7 van de Nieuwsbrief verschijnt in juli 2006.

Zorgen voor correcte gegevens

WOT levert informatie over landbouw en milieu voor de planbureaufunctie

Geert van Duinhoven

Half mei verschijnt de Milieubalans weer. Dit jaarlijkse boekwerk bevat evaluaties over de toestand van milieu en analyses van het gevoerde milieubeleid. Het Milieu- en Natuurplanbureau geeft de balans uit en Wageningen UR is een van de instellingen die zorgt voor het aanleveren van gegevens. Coördinatie hiervan gaat via de tandem Jennie van der Kolk van de WOT Natuur en Milieu en Reinier van den Berg van het Milieu- en Natuurplanbureau.

De jaarlijkse Milieubalans moet kloppen. Natuurlijk. Het moet exacte, actuele gegevens bevatten omdat het de bedoeling is dat de overheden en politici die informatie gebruiken voor een zorgvuldig beleid. Het Milieu- en Natuurplanbureau (MNP) verzorgt jaarlijks de publicatie maar is daarbij uiteraard wel afhankelijk van vele andere instituten en onderzoekers die informatie aanleveren. Wageningen UR levert een bijdrage aan de milieugegevens die een relatie hebben met landbouw. Het gaat dan bijvoorbeeld om gegevens over ammoniakemissies, mestproductie, gewasbeschermingsmiddelen, verdroging en fosfaat- en stikstofemissies.

"Vroeger ging het aanleveren van gegevens een beetje hap-snap", vertelt Reinier van den Berg. "De taken van de verschillende instituten liepen wat door elkaar heen. De diverse modellen, die voor het maken van de Milieubalans van heel groot belang zijn, werden allemaal op een eigen manier beheerd en onderhouden. Door nu alle werkzaamheden via de WOT Natuur & Milieu (WOT N&M) te regelen, is er meer lijn en dus ook meer zekerheid ingebouwd. Zekerheid dat de modellen up-to-date zijn en dat de gegevens die er uit komen, ook correct zijn."

"Die modellen", voegt Jennie van der Kolk van de WOT N&M toe, "kun je vergelijken met een auto. Die doet het een hele tijd goed maar op een gegeven moment moet je zaken onderhouden en vervangen. De laatste kennis moet

Reinier van den Berg en Jennie van der Kolk: "Voor de Milieubalans levert de WOT N&M gegevens, het MNP doet de synthese."

dus in de modellen verwerkt zijn en de modellen moeten goed onderhouden worden. Wij sturen dat aan en geven ondersteuning. Een belangrijk deel van de cijfers en gegevens die wij aanleveren komen ook in de Emissie-registratie. Wij leveren cijfers aan die relevant zijn voor zover ze met landbouwemissies te maken hebben. Dus dan gaat het bijvoorbeeld om ammoniak en fosfaat maar ook om bestrijdingsmiddelen. Voor de Milieubalans leveren wij gegevens, het MNP doet de synthese."

Ook strategisch

Maar behalve dat, is er ook steeds meer ruimte voor strategische verkenningen. In de jaarlijkse Kaderbrief van het Ministerie van

De Milieuplanbureaufunctie van de WOT Natuur & Milieu

- Bijdragen aan de Emissieregistratie
- Bijdragen en rapportages voor Milieubalans
- Bijdragen en rapportages voor de Werkgroep Uniformering Mestcijfers
- Bijdragen en rapportages voor het beheer van een nationaal systeem voor de rapportage over landgebruik en bossen in het kader van het Kyoto Protocol
- Bijdragen en rapportages voor milieuverkenningen en duurzaamheidsverkenningen
- Bijdragen en rapportages voor de monitoring van de transitie duurzame landbouw
- Bijdragen en rapportages voor periodieke ex-ante en ex-post beleidsevaluaties door MNP, bijvoorbeeld gewasbeschermingsbeleid, mestbeleid en gebiedenbeleid
- Coördinatie en afstemming van werkzaamheden voor het MNP
- Beheer van het Mest- en Ammoniakmodel van LEI over mestproductie, mestoverschotten, ammoniakemissie
- Beheer van model Stone van Wageningen-UR, MNP, RIZA over emissies van stikstof en fosfaat uit de landbouw

Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit staat geschreven over welke onderwerpen LNV geïnformeerd wil worden. De laatste jaren is hierbij aandacht voor strategische verkenningen. Het gaat dan om analyses van ontwikkelingen en tendensen in de maatschappij die effect hebben op landbouw en landelijk gebied. Wat zijn de grote 'onduurzaamheden' van de Nederlandse landbouw? Wat is de rol van de veranderende overheid, welke sturingsmogelijkheden heeft de overheid? Wat is de rol van ketens in de transities?

Jennie van der Kolk: "In dit kader hebben we bijvoorbeeld een studie uitgevoerd naar transities in de landbouw. Wat is de toekomst van de duurzame landbouw in Nederland, hoe organiseer je die omslag, wat betekent dat voor het milieu, de economische positie van de landbouw? Dit soort vragen kunnen we bij de WOT N&M oppakken en zonodig uitzetten bij een van de onderzoeksinstituten van Wageningen UR. Deze studies staan dus een beetje los van het rekenwerk voor de Milieubalans, maar zijn voor de overheid wel een belang-

rijke bijdrage in het denken over duurzaamheid, milieu en landbouw".

Beter gereguleerd en afgestemd

Reinier van den Berg: "We werken nu anderhalf jaar op deze manier en ik denk tot tevredenheid van beide kanten. Het is nu allemaal beter gereguleerd en afgestemd. Maar ik denk niet dat lezers van de Milieubalans dat ook direct kunnen herkennen. Ten eerste is het landbouw-onderdeel, dus dat deel waar de WOT N&M verantwoordelijk voor is, niet zo heel erg groot in vergelijking met de andere delen. Ten tweede gaat het natuurlijk in principe om dezelfde informatie als die we hiervoor ook altijd van de diverse instituten kregen. Nu gaat het via de WOT Natuur & Milieu. Iedereen kan nu nagaan hoe de cijfers en data en zelfs strategische verkenningen tot stand komen. Daarin zit hem vooral de winst in."

Meer informatie over de Milieuplanbureaufunctie is te vinden op:

www.wotnatuurenmilieu.wur.nl en op www.kennisonline.wur.nl/WOT

Contact: jennie.vanderkolk@wur.nl

Kosteneffectiviteit: waar staan we in het onderbouwend onderzoek voor de Natuurplanbureaufunctie?

Floor Brouwer en Tanja de Koeijer

Wat is kosteneffectiviteit?

Kosteneffectiviteit is een methodiek om te kunnen beoordelen of doelen van het huidige natuurbeleid met minder middelen kunnen worden gerealiseerd en of met een gelijke inzet van financiële middelen een groter doelbereik kan worden gehaald. We kunnen ook duidelijk maken hoe de doelen te realiseren zijn.

Kosteneffectiviteit: een macro-benadering

In 2005 is een methodiek ontwikkeld om de kosteneffectiviteit van het natuurbeleid te kunnen bepalen. We hebben hierbij niet alleen de kosten van beheer in ogenschouw genomen maar ook de kosten voor verwerving en inrichting en de milieukosten voor het op orde krijgen van de milieucondities. Tot nu toe is de methodiek - voor ex-ante toepassing - toegepast voor één natuurdoel (natte heide). De belangrijkste kostenpost heeft betrekking op de vermindering van ammoniakemissies. Natte heide kan het meest kosteneffectief in de pro-

vincie Drenthe worden gerealiseerd. Met 20% van de totale kosten om natte heide aan te leggen, kan al 80% van het totale areaal worden gerealiseerd.

Kosteneffectiviteit: een micro-benadering

Daarnaast wordt de kosteneffectiviteit van het beheer ook berekend vanuit het perspectief van een ondernemer (in dit geval een agrariër). Hierbij is de vraag welke combinatie van

pakketten (Subsidieregeling Agrarisch Natuurbeheer (SAN) en Subsidieregeling Natuurbeheer (SN) het beste in de bedrijfsvoering past. De uitkomsten laten zien dat de beleidsdoelstelling voor het agrarisch natuurbeheer, ongeveer 100.000 ha SAN in de ecologische hoofdstructuur (EHS), in theorie zou kunnen worden gerealiseerd. Dat wil zeggen dat er een areaal van dergelijke omvang binnen de EHS te vinden is, waarop dit beheer goed in de bedrijfsvoering zou passen.

Meer informatie:

Koeijer, T. de et.al., 2006.

Methodiekontwikkeling kosteneffectiviteit van het natuurbeleid. De realisatie van het natuurdoel 'Natte heide'. Wot-rapport 20. WOT Natuur & Milieu, Wageningen. (rapport verschijnt medio juni 2006)

Contact: floor.brouwer@wur.nl
tanja.dekoeijer@wur.nl